

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

כתובות - נ"ו

1. למסקנת הגמרא לכולי עלמא הולכים אחר אומדנא - מה א"כ טעמו של המ"ד הסובר אין הלכה כר' אלעזר בן עזריה, שהוסיף לה רק על מנת לכונסה? גם כאן הולכים אחר אומדן דעתו שהוסיף לה על מנת שיהיה קירוב ביניהם וזה אכן קרה, נמצא שדעתו לתת לה מן האירוסין. לענין הלכה - רבו הדעות האם לפסוק כר' אלעזר בן עזריה - ולמסקנא פסקו כמותו.
2. נכנסה לחופה ולא נבעלה, ואח"כ מת הבעל או שגירשה האם גובה את התוספת? [לראב"ע הסובר שרק נשואה גובה]. צדדי הספק - האם חיבת חופה קונה את התוספת, וזכתה בזה. או שחיבת ביאה קונה, ולפיכך לא זכתה. הוכיחו שחיבת חופה קונה - מדתניא: 'שלא כתב לה אלא על חיבת לילה ראשון'. וחופה היא זאת שרק בלילה ראשון. ואע"פ שחופה שייכת גם ביום, סתם חופה עומדת לביאה שהדרך לעשותה בלילה [אבל אכן בבית אפל מותרת ביאה ביום]. נכנסה לחופה ופירסה נידה - נסתפק רב אשי האם יש לה תוספת - שאף אם חיבת חופה קונה יתכן שרק חופה הראויה לביאה - תיקו.
3. רבי יהודה במשנתנו פסק שיכולה לכתוב לו שובר על חלק מהכתובה, כיצד מתיישב עם שיטתו לגבי לווה שפרע מקצת חובו, שיחליף שטר חדש ולא כותבין שובר, שמא יאכלוהו עכברים? [ולר' יוסי כותבין דווקא שובר, שלא יפסיד למלוה את השיעבוד שמזמן השטר הראשון].
 - א. רבי ירמיה: מדובר בכתובה שהשובר כתוב בתוכה. ואב"י לא פירש כך כיון שלא מפורש כך במשנה..
 - ב. אב"י: בבעל חוב יש לחוש שיאבד השובר והמלוה יגבה בשטר, אבל בכתובה הרי לא פרע לה, והיא רק 'כביכול' התקבלה, אם יאבד הפסיד לעצמו. ור' ירמיה לא פירש כך כיון שיש לגזור משום שובר דעלמא.
4. מהי דעת ר' יהודה בענין האם מועיל להתנות נגד הדין?
 - א. אדם האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאין לך עלי שאר כסות ועונה - ר' מאיר - הרי זו מקודשת ותנאו בטל, כיון שהמתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל אף בדבר שבממון. ר' יהודה - בדבר שבממון תנאו קיים.
 - ב. במשנתנו בענין כתובה סבר ר' יהודה שלא יועיל אם תמחול בעל פה כיון שבכתובה דרבנן, חכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה.
 - ג. דעת ר' יהודה, כיון שתיקנו לבעל שיאכל פירות, נכסי מלוג, אף שיאמר לאשתו דין ודברים אין לי בנכסיך ובפירותיהן אוכל פירי פירות [מוכר פירות ולוקח קרקע שיהא הקרן שלה, והוא אוכל פירות] ואם הוסיף 'ובפירות פירותיהן עד עולם', אינו אוכל כלום וקו"ל שבאמירה מסלק עצמו מאכילת פירות. ואע"פ שהוא דין דרבנן פירש אב"י שלא לכולם יש פירות, ובמילתא דלא שכיחא לא עשו רבנן חיזוק.
5. החמירין שנכנסו לעיר, ואמר אחד מהן ... שלי אינו מתוקן ושל חברי מתוקן - לת"ק אין נאמנים, כיון שחוששים ל'גומלין' לרבי יהודה: נאמנים, ולכאורה הרי שיטתו שבמילתא דשכיחא עשו חכמים חיזוק לדבריהם?

אב"י: רק בדין ודאי דדבריהם כגון כתובה עשו רבנן חיזוק, אבל בספק דדבריהם כגון דמאי, לא עשו רבנן חיזוק.

רבא: בדמאי הקילו. [ולא נחשב אפי' ספק דרוב ע"ה מעשרים].
6. לר' מאיר אפילו ע"י שובר אסור לפחות, והפחות בעילתו זנות, ומשמע שאם התנה אף שלבסוף גובה כתובתה בעילתו זנות כיון שלא סמכה דעתה, ולכאורה הרי מדברי ר' מאיר לעיל היה משמע שהמתנה על דין דרבנן תנאו קיים?

ר' מאיר סבר שחיוב הבעל בכתובה הוא מדאורייתא, ולכן תנאו בטל.

סיכום הדעות כמבואר בברייתא - לר"מ: אי אפשר לפחות, לר' יהודה אפשר רק ע"י שובר, לר' יוסי אפשר למחול אף בעל פה.
7. האם אפשר לייחד מטלטלין לאשה שתגבה בהם כתובתה?

לתנא קמא - אם קיבל עליו אחריות אם יאבדו או יגנבו, אפשר. אם לא קיבל אחריות אי אפשר מפני תיקון העולם שמא יאבדו.

לר' יוסי - אף אם קיבל אחריות אין עושין שמא יוזלו ותפסיד.

ודווקא בזה חשש ר' יוסי שיפחתו לה כיון שאינה יודעת מכך, אבל באשה שיוודעת ומוחלת מראש סבר לעיל ר' יוסי שיכול לפחות לה.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)